

RADY: JAK FOTIT A NATÁČET V PŘÍRODĚ (S DĚTMI)

1. Nejdřív jdi ven. Výsledek počká.

Nezačínej tím, že chceš „hezké video“. Začni výpravou, hrou, touláním, hledáním inspirace. Foťák nebo mobil je jen společník, ne hlavní cíl. Často vzniknou ty nejlepší záběry právě tehdy, když nic „neplánujeme“.

Zkuste 'ranní nebo večerní hodinu' - světlo při východu a západu slunce vytváří magickou atmosféru i na obyčejných místech. Stačí vyrazit o hodinu dříve nebo zůstat o hodinu déle. Naopak v poledne bývá slunko nejsilnější a fotky či videa „přesvícená“. Vyhněte se tak focení či natáčení na ostrém slunci cca od 12 do 15h.

2. Natáčeť to, co opravdu žije kolem tebe

Nemusíš mít exotiku. Skvělé je:

- výprava ven, učení venku, hry
- emoce, radost, soustředění, ticho
- detail (tráva, stopa), celek (krajina, park)
- jeden strom během roku
- život v trávě, na krmítku, ve vodě
- pohyb: chůze, tanec, běh
- zvuky, barvy, tvary
- změny ročních období
- obyčejný den venku

☞ To, co známe nejlépe nebo naopak, o nás překvapí cestou, bývá nejsilnější.

Nejsilnější videa často obsahují momenty údivu a objevování – když něco vidíš poprvé nebo když děti něco objeví. Neboj se zachytit autentické reakce: 'Páni, tohle jsem ještě nikdy neviděl!' nebo 'Podívejte, co jsem našla!'

3. Buď autentická/ý – nehraj roli

Nemusíš mluvit „jako moderátor“.

Mluv tak, jak jsi zvyklá/ý. Klidně potichu, s úžasem, s radostí i s nejistotou. Emoce do videa patří – nadšení, smích, ale i respekt nebo lehký strach.

4. Nemusíš být vidět

Video nemusí mít obličej. Stačí:

- obraz + zvuk
- obraz + ticho
- jen detail
- jen krajina
- jen hlas

☞ I neviditelné video může být silné.

Zkus natáčet z různých perspektiv z pohledu mravence, ptáka, nebo třeba z pohledu samotného stromu. Jak by viděl svět list unášený větrem?

5. Sdílej jen tam, kde je to bezpečné

Video může zůstat:

- v rodině
- ve třídě
- v oddíle
- mezi přáteli

Sdílení na sítích je volba, ne povinnost. Smyslem není sbírat lajky, ale sdílet fascinaci a pozvat ostatní ven.

6. Uč se společně – nehodnotíš, ale podporuješ

Zkuste si dát výzvy:

- Co vyfotím cestou do školy?
- Na co se dnes zaměřím?
- Týden stromů, ptáků či vody.
- Jeden detail, jeden celek.
- Fotky sdílejte s otázkami:
 - Co se mi na tom líbí?
 - Co mě zaujalo?
 - Co by šlo příště zkusit jinak?

☞ Žádná zdrcující kritika. Jen podpora a ocenění. Všichni se učíme společně!

7. Dívej se na krásné fotky, videa, obrazy a ptej se „proč?“

Sledujte:

- přírodní dokumenty
- fotky krajiny
- krátká videa
- Je to světlo, linie, barvy, příběh?

Ptejte se:

- Proč se nám to líbí?
- Kde je kouzlo?

Časem sami objevíte:

- kompozici
- linie
- rytmus
- zlatý řez

Zkuste si vypnout zvuk u přírodovědného dokumentu a pozorujte, jak je vystavěný obrazově. Pak zkuste totéž s vypnutým obrazem – jak pracují se zvukem?

8. Buď v přírodě nenápadný host

- nefotíme, kdo nechce být focen
- nesdílíme cizí fotky
- kvůli záběru nerušíme zvířata
- nelámeme, netrháme, nehoníme

☞ Jsme na návštěvě.

9. Nejen brát, ale i vracet

Fot a natáčeš, ale taky:

- dívej se a hledej, kde pomáhat přírodě
- podporuj biodiverzitu
- buduj budky, úkryty, divoká místa
- všiměj si, kde můžeš něco zlepšit, motivuj i ostatní

☞ Příběhy pak nejsou jen krásné, ale smysluplné.

10. Natáčeš to, co tě fascinuje – a dej si čas

- To, co tě těší, je z videa cítit.
- Nemusíš být dokonalý.
- Nemusíš všechno hned.
- Každý krok se počítá.

☞ Radost je nejlepší učitel.

11. Experimentuj s časem

- Zkus časosběr: stejné místo v různých ročních obdobích
- Natoč super zpomaleně (kapka vody, let ptáka)
- Nebo naopak zrychleně (rozvíjející se květ, mraky)
- I krátké 15vteřinové video může mít velkou sílu
- Dlouhé sledování jednoho místa ti ukáže, co běžně přehlédneš

12. Zvuk je polovina úspěchu

- Nahraj zvuky přírody odděleně (ticho lesa, zpěv ptáků, šumění potoka)
- Vyzkoušej natáčení brzy ráno – ptačí koncert
- Použij mikrofon nebo natoč zvuk blíž ke zdroji
- Někdy stačí jen autentický zvuk bez komentáře
- Zkus kontrast: městský hluk vs. ticho přírody

13. Technické tipy pro začátečníky

- Stabilizace: použij malý stativ, opři se o strom nebo polož mobil na pevnou podložku
- Světlo: natáčeš tak, aby světlo bylo za tebou, ne proti tobě
- Baterie a úložiště: měj vždy nabitý mobil a dostatek místa pro videa
- Natáčeš raději více záběrů než málo – při editaci oceníš výběr
- Pro začátek stačí jednoduchá aplikace na úpravu videí přímo v mobilu

Příklady z projektu ZAŽIJ VENKU

- Projekt Zažij venku - <https://ucimesevenku.cz/zazij-venku>
- videa - <https://ucimesevenku.cz/zazij-venku-videa/>
- Souvislosti v přírodě - https://www.youtube.com/shorts/HcQxl5zK_vw?feature=share
- Průzkum potoka - <https://www.instagram.com/reel/DOZFknuDOMl/>
- Detaily v přírodě- čolci - https://www.youtube.com/shorts/Mnj_t0sS134
- Studenti o své výuce <https://www.youtube.com/shorts/zlBQ-g3KSms>
- Tvoření modelu krajiny - https://www.instagram.com/reels/DNBQ87_Nb0t/

BONUS: INSPIRACE K SLEDOVÁNÍ

Pokud hledáte inspiraci, doporučujeme:

- tvorbu **Prokop Pithart** (**ÚLET, Do divočiny, V proudu**), dokumenty **Planeta Česko, Planeta Praha**
- Život na naší planetě, Planeta Země, tvorbu David Attenborough, přírodovědné dokumenty BBC

Dokumenty o přírodě jako skvělá inspirace

Svět & velké souvislosti

- Planet Earth – vizuální klasika, ideální pro práci s obrazem a emocemi
- Blue Planet – oceány, zvuky, rytmus, pohyb
- Our Planet – propojení krásy a ochrany přírody
- Life on Our Planet – vývoj života, hlubší kontext

Evropa, Česko, město

- Planeta Česko – příroda doslova za domem
- Planeta Praha – město jako živý ekosystém
- Wild Cities – divoká zvířata ve městech světa
- Gunda – emoce, empatie, ticho (bez komentáře)

Přemýšlivé, pomalé, poetické

- My Octopus Teacher – vztah člověk–příroda
- Honeyland – rovnováha, tradice, respekt
- Baraka – obraz, rytmus, meditace
- Samsara – cykly, kontrasty, souvislosti

Fotografové přírody

Světová špička

- Ansel Adams – krajina, světlo, trpělivost
- Sebastião Salgado – projekt Genesis, etika, hloubka
- Jimmy Chin – příběh, pohyb, risk

- Paul Nicklen – zvířata, ochrana, emoce
- Thomas Mangelsen – moment, ticho, respekt

Evropa & Česko

- Jan Šibík – silné příběhy, vztah k místu
- Daniel Kordan – světlo, kompozice, roční období
- Filip Zelenka – detail, klid, les
- Petr Bambousek – zvířata s respektem

Filmaři a vypravěči přírody

- David Attenborough – hlas přírody, souvislosti
- Steve Backshall – dobrodružství, děti, nadšení
- Chris Packham – ochrana přírody, autenticita
- Louie Schwartzberg – časosběry, drobný život
- Frans Lanting – evoluce, příběhy, obraz

Jak s tím pracovat s dětmi

Místo „koukej, jak je to hezké“:

- Proč se ti to líbí?
- Co v tobě obraz vyvolává?
- Je to detail / celek / pohyb / světlo?
- Co bychom dokázali zachytit tady u nás?
- Inspirace není kopírování – ale učení se vidět.

Další inspirativní zdroje:

- YouTube kanál "**Minute Earth**" a "**Minute Physics**" - krátká a výstižná vysvětlení přírodních jevů
- Fotografové přírody: **Frans Lanting, Jim Brandenburg, Vincent Munier**
- České projekty: **Česká divočina (Tomáš Hulík), Zvuky přírody (Milan Janda)**
- Aplikace pro určování rostlin a živočichů: PlantNet, iNaturalist, BirdNET

- Podcasty o přírodě: **Podhoubí, Meteor, Příroda v souvislostech**

Speciálně pro práci s dětmi:

- Seriál "**Wild Kratts**" (Divoké zprávy) - animovaný seriál s přírodovědnými fakty
- Kanál "**SciShow Kids**" - vědecké experimenty pro děti
- Knihy a videa **Justina Miniche** – přírodní mikrokosmos očima dětí
- Projekt "**Nature Play**" - jak propojit hru a objevování v přírodě <https://www.natureplayfilm.com/>
- "" - inspirativní videa natočená akčními kamerami

APLIKACE DO PŘÍRODY – RYCHLÝ ROZCESTNÍK

Určování rostlin a živočichů

PlantNet – určování rostlin podle fotky

<https://plantnet.org/>

iNaturalist – rostliny i živočichové + občanská věda

<https://www.inaturalist.org/>

BirdNET – určování ptáků podle zpěvu

<https://birdnet.cornell.edu/>

Merlin Bird ID – ptáci podle vzhledu i hlasu

<https://merlin.allaboutbirds.org/>

Hvězdy a obloha

Stellarium – hvězdná obloha v reálném čase

<https://stellarium.org/>

Sky Map – jednoduchá mapa hvězd

<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.google.android.stardroid>

Krajina, orientace, mapy

Mapy.cz – turistické mapy (offline)

<https://mapy.cz/>

PeakFinder – určování vrcholů

<https://peakfinder.org/>

Kompas (Compass app) – orientace v terénu

<https://play.google.com/store/apps/details?id=net.androidgames.compass>

Detail, barvy, světlo

Lupa / Magnifier (vestavěná v telefonu)

– bez odkazu, součást systému

Color Grab – určování barev v přírodě

<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.loomatix.colorgrab>

Lux Meter – měření intenzity světla

<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.doggoapps.luxlight>

Příběhy, hry, objevování

Skryté příběhy – objevování míst pomocí příběhů

<https://www.skrytepribehy.cz/>

Actionbound – tvorba vlastních tras a her

<https://actionbound.com/>

Doporučení k použití

- nejdřív **pozoruj očima**, pak použij aplikaci
- aplikace patří **do kapsy po krátkém použití**
- technologie jako **pomocník, ne hlavní cíl**

